

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต
3. วิธีรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 จำนวน 3,113 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการของยามานะ (ไพศาล วรคำ, 2552 : 98 – 99 ; อ้างอิงจาก Yamane, 1967 : 725) จำนวน 365 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) ดังนี้
ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 สุ่มมาร้อยละ 50 ได้มา 3 อำเภอ คือ อำเภอทรายมูล อำเภอกุดชุม และอำเภอไทยเจริญ
ขั้นที่ 2 สุ่มเป็นโรงเรียนจากอำเภอที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก ตามสัดส่วนของจำนวนประชากร
ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก
การสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) วิธีการสุ่ม คือ เมื่อจับฉลากได้โรงเรียนใดก็เอาจำนวนนักเรียนไว้แล้วจับฉลากโรงเรียนต่อไป และนำจำนวนนักเรียนมารวมกันให้ได้จำนวนนักเรียนเท่ากับหรือมากกว่าจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามสัดส่วนของประชากร

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ทรายมูล	403	96
กุฉินท	799	191
ป่าดัว	398	-
เลิงนกทา	1,186	-
ไทยเจริญ	327	78
รวม	3,113	365

ตารางที่ 5 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ทรายมูล	บ้านคำครดา	28
	บ้านทรายมูล (ประชาราชบุรี)	35
	ชุมชนบ้านโลกยาว	17
	บ้านนาเวียง	24
กุฉินท	ชุมชนบ้านกำแมด	30
	บ้านโนนยาง	35
	บ้านสองคร	31
	บ้านหัวจัว (อุสุภราชวิทยาคาร)	31
	บ้านหนองบอน	24
	บ้านค้ำน้ำสร้าง	29
	บ้านหนองเหี้ย	14
ไทยเจริญ	บ้านหนองสนม	36
	บ้านหนองลุมพุก	12
	บ้านส้มผ่อ	36
รวม 13 โรงเรียน		382

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างในชั้นที่ 3 โดยการสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนในชั้นที่ 2 มีโรงเรียนที่ได้สุ่มในชั้นที่ 3 จำนวน 1 โรงเรียนคือโรงเรียนบ้านทรายมูล(ประชารามฎร์) มีจำนวน 2 ห้องเรียน สุ่มได้ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 35 คน

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณลักษณะทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ให้ครูได้นำผลที่ได้จากการวัดไปใช้ในการประเมินผู้เรียน ตลอดจนได้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิต และสร้างนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะที่สำคัญของทักษะชีวิต
3. กำหนดรูปแบบการวัด คือ แบบปรนัย 4 ตัวเลือกและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดตาราง โครงสร้างของแบบวัดทักษะชีวิต สร้างตัวชี้วัดตามกรอบความคิดของนิยามของทักษะชีวิต ซึ่งได้คำนึงถึงหลักการสร้างตัวชี้วัดให้มีความชัดเจนในการสื่อความหมาย ง่ายต่อความเข้าใจ เขียนข้อความให้ครอบคลุมพฤติกรรมและคุณลักษณะของทักษะชีวิต โดยกำหนดสถานการณ์ที่นักเรียนประสบในชีวิตประจำวันและในระหว่างที่ศึกษาเล่าเรียน
4. สร้างแบบวัดทักษะชีวิต ประกอบด้วยข้อคำถาม 145 ข้อ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

องค์ประกอบ ทักษะชีวิต	องค์ประกอบย่อย	แบบวัดทักษะชีวิต
1) การคิด วิเคราะห์	1) ความสามารถในการวิเคราะห์และ ระบุปัญหา 2) ความสามารถสร้างความเข้าใจและ สร้างข้อสรุป ปัญหาและสถานการณ์ ต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย	แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ
2) ความคิด สร้างสรรค์	1) ความสามารถในการคิดที่ หลากหลาย แปลกใหม่ มีประโยชน์ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม	แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
3) การตระหนักรู้ใน ตน	1) ความสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ของ ตนเองตามความเป็นจริง 2) ความสามารถควบคุม จัดการกับ ความรู้สึกภายในตนเองได้	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ
4) ความเห็นใจผู้อื่น	1) ความสามารถในการเข้าใจ และ ตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น 2) ความสามารถในการคาดคะเน และ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้อื่น อย่างเหมาะสม	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ
5) ความภูมิใจใน ตนเอง	1) การค้นพบและภูมิใจ คุณค่าของ ตนเองตามความเป็นจริงและสร้างสรรค์ 2) เชื่อมั่นในความสามารถและ ศักยภาพของตนเองและนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

องค์ประกอบ ทักษะชีวิต	องค์ประกอบย่อย	แบบวัดทักษะชีวิต
6) ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	1) การตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2) ทำตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม 3) รักษาทรัพยากรหรือสมบัติของส่วนรวม 4) รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ
7) การสร้าง สัมพันธภาพและการ สื่อสาร	1) ความสามารถสื่อความที่ดี 2) ความสามารถสร้างความร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ
8) การตัดสินใจและ การแก้ปัญหา	1) ความสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหา 2) หาทางเลือก ตัดสินใจและแก้ปัญหาตามขั้นตอนอย่างถูกต้องและเหมาะสม	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ
9) การจัดการกับ อารมณ์และ ความเครียด	1) ความสามารถควบคุมภาวะทางจิตใจของตนเอง 2) ความสามารถผ่อนคลาย และมีเทคนิคในการคลายเครียด	แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ
รวม		145

5. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา ด้านการวัดผล ประเมินผลและด้านภาษาไทยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนด โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

ผศ.ว่าที่ร้อยโท ดร.ฉัตรชัย จันทร์ชุม ก.อ.ค. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
นายอาทิตย์ อัจฉาญ กศ.ม. (วิจัยการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดร.ศักดิ์นิรุทร สุขประเสริฐ DM.-HRM. (Doctor in Management major in Human Resources Management.) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2

นางทิพวรรณ พันธุ์เลิศ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ครูชำนาญการพิเศษ (ภาษาไทย) โรงเรียนบ้านโคกนาโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

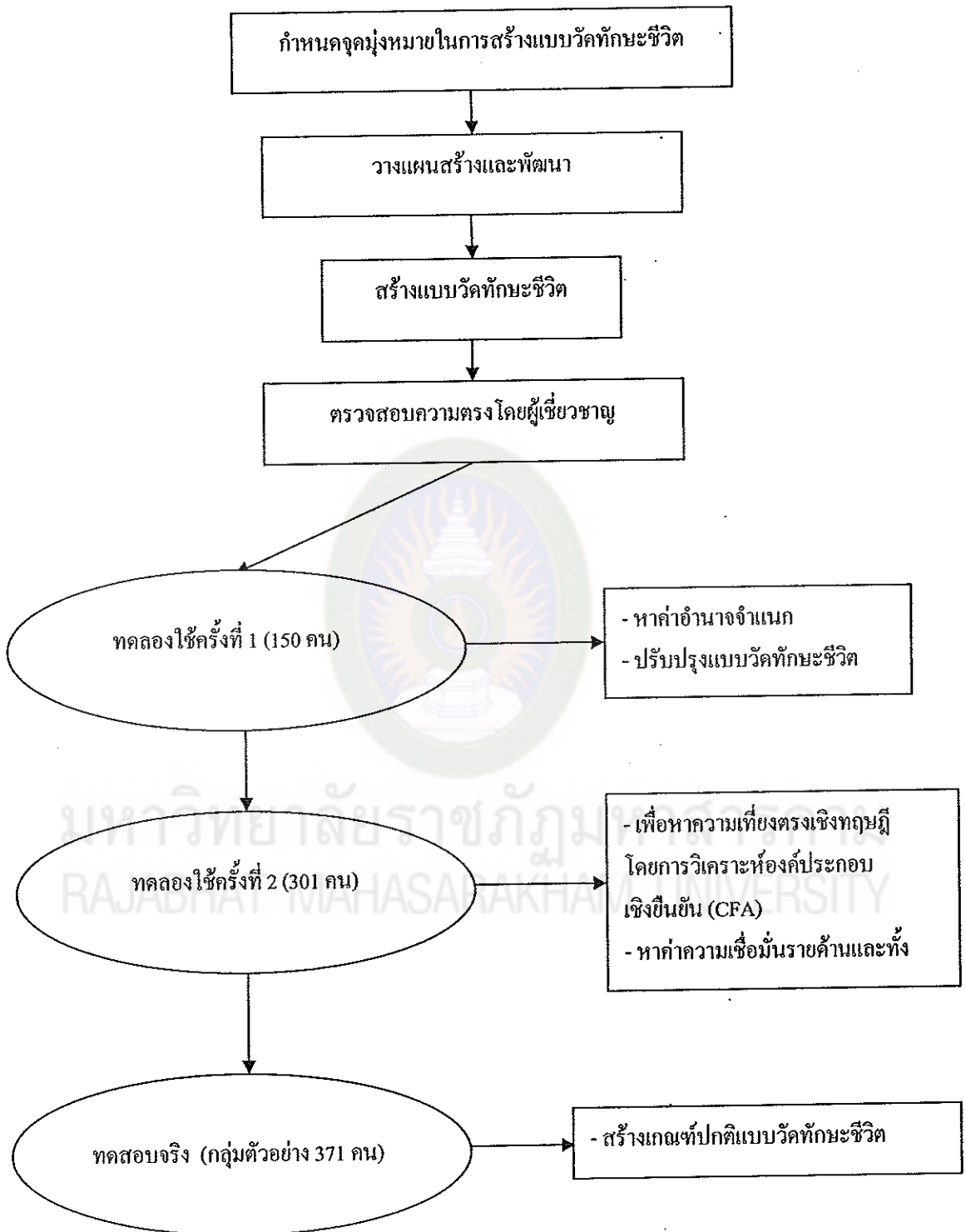
นางสาวยีนดี เจริญศรี ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) ครูชำนาญการพิเศษ (แนะแนว) โรงเรียนยโสธรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

ผลการตรวจสอบความตรงของผู้เชี่ยวชาญมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Congruence) เท่ากับ 0.60 – 1.00

6. นำแบบวัดทักษะชีวิตไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดแต่ละองค์ประกอบ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบวัดทักษะชีวิต

7. นำแบบวัดทักษะชีวิตไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 301 คน เพื่อ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และค่าความเชื่อมั่น

8. นำแบบวัดทักษะชีวิต ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับใช้ในการแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดทักษะชีวิตตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดทักษะชีวิตด้วยตนเองมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูล
2. ขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 เพื่อเก็บข้อมูล
3. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน เวลาในการเก็บข้อมูล
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนที่ 2
  - 4.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก
  - 4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และหาค่าความเชื่อมั่น
  - 4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ
5. เตรียมแบบวัดทักษะชีวิตให้เพียงพอให้กับจำนวนนักเรียนที่สอบแต่ละครั้งและวางแผนในการดำเนินการสอบล่วงหน้า
6. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบวัดทักษะชีวิตว่าแบบวัดฉบับนี้เป็นแบบวัดทักษะชีวิตตนเอง เพื่อต้องการที่จะทราบว่าตนเองมีทักษะชีวิตอย่างไรและมีทักษะชีวิตในแต่ละด้านมากหรือน้อยเพียงใด เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้บริหาร นำผลจากการวัด ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาส่งเสริม และปรับปรุงนักเรียนให้มีทักษะชีวิต
7. นำผลที่ได้ไปตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบของนักเรียน ถ้านักเรียนตอบครบทุกข้อก็จะถือว่าครบถ้วนสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Congruence) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 257)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ R เป็นคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมิน
ในแต่ละข้อ

n เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 293)

$$r_{xy'} = \frac{n \sum XY' - \sum X \sum Y'}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y'^2 - (\sum Y')^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} เป็นดัชนีอำนาจจำแนก

X เป็นคะแนนรายข้อ

Y เป็นคะแนนรวมที่หักคะแนนข้อนั้นออกแล้ว $Y' = Y - X$

เมื่อ Y เป็นคะแนนรวม

n เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับ ใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (ไพศาล วรคำ. 2552 : 277-278)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α เป็นสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด

k เป็นจำนวนแบบวัด

S_i^2 เป็นความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i .

S_t^2 เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม t

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ดังนี้

ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit index : GFI) เป็นอัตราส่วนผลต่างระหว่างค่าความเหมาะสมก่อนปรับและหลังปรับ โมเดล และค่าที่มากกว่า 0.90 เป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสม (ไพรัตน์ วงษ์นาม. 2545 : 11-12)

ส่วนดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index : AGFI) โดยที่ดัชนี AGFI มีค่าที่มากกว่า 0.90 เป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสม (ไพรัตน์ วงษ์นาม, 2545 : 11-12)

ส่วนดัชนีที่พิจารณาเศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อน (Root mean square residual : RMSEA) ซึ่งถ้าค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมมาก (ไพรัตน์ วงษ์นาม, 2545 : 20)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY